

Bon-BOM

2015. augusztus

A Bolyai Önképző Műhely lapja

4. évfolyam, NYÁR

ÚTITERV
2. oldal

IN MEMORIAM KF
15. oldal

ROMÁN SZÓTÁR
12. oldal

TELEFONSZÁMOK
hátlap

2. nap, 30 km

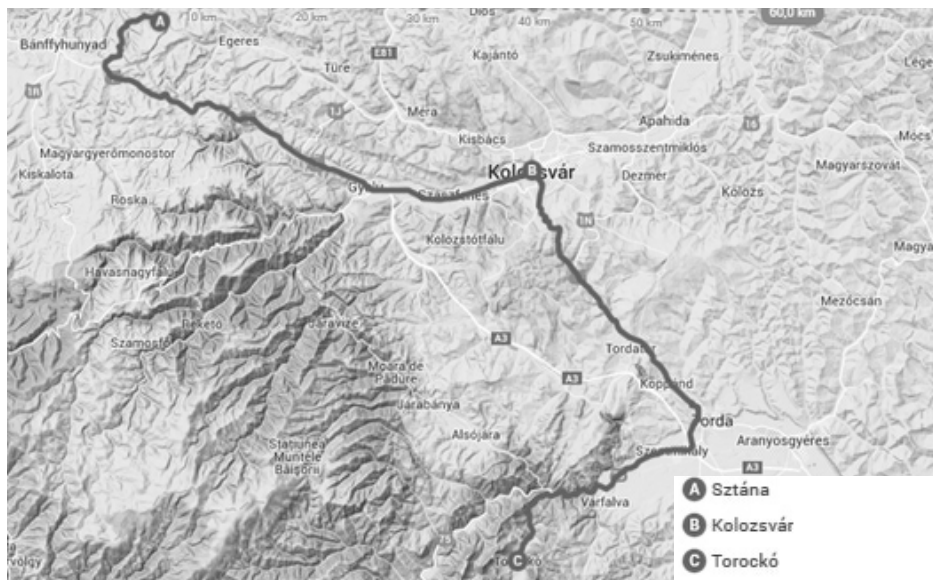
7:30	reggeli	
8:30	kirándulás	Kós Károly Emléktúra (kb 10 km)
13:00	ebéd	Sztánán
14:15	Bánffyhunyard	Cifra paloták
15:00		vásárlási lehetőség
16:00	Zsobok	Bethesda Gyermekotthon meglátogatása, ajándékok átadása
19:30	Sztána	vacsora, tábortűz

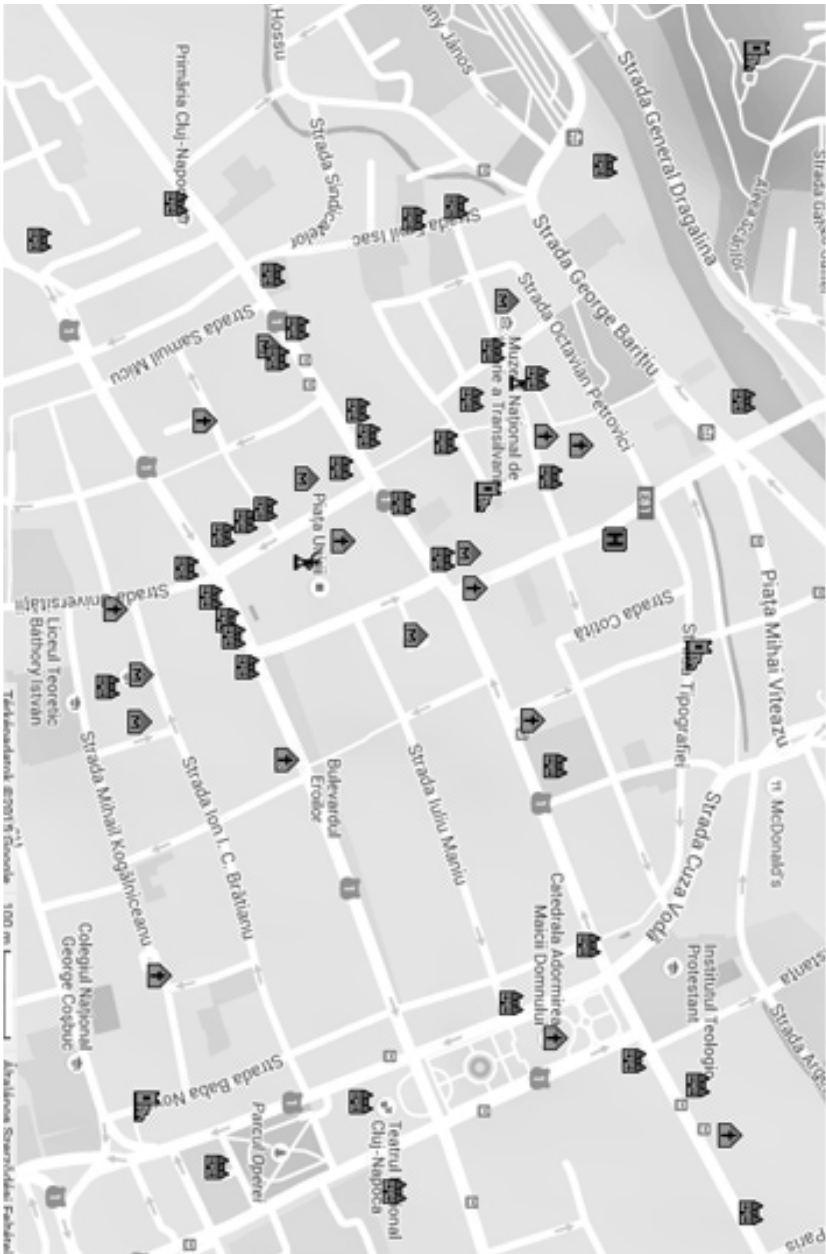
3. nap, 100km

7:30	reggeli	
8:30	indulás	
9:15	Kalotaszentkirály	templom, Ady-vonatkozások
10:30	Jósikafalva	Bélszi-tó
11:30	Magyargyerőmonostor	a Kalota nemzetség kolostora
13:15	Magyarvalkó	templom, Áprily-Jékely emlékek
15:30	Jegeny (opcionális)	a Kájayi János szülőfaluja, ha marad rá időnk
16:15	Köröső	népművészet, templom, Vasvári Pál emlékmű
19:00	Sztána	vacsora

4. nap, 135km

8:00	reggeli	
9:00	indulás	
9:30	Kolozsvár	Házsongárdi temető
12:00	ebéd	
13:00	Kolozsvár	belváros, szabad program
17:00		vásárlási lehetőség
19:00	Torockó	szállás elfoglalása, vacsora

Kolozsvár

Gyulafehérvár

6. nap, 70km

7:30	reggeli	
8:30	indulás	
9:30	Nagyenyed	városnézés
11:45	Torda	
13:00	kirándulás: Tor-dai hasadék	alternatív: sóbánya, városnézés
16:30		vásárlási lehetőség
18:00	Torockó	vacsora, tábortűz, kirándulászárás

- A** Torockó
- B** Zilah
- C** Sződemező
- D** Érmindszent
- E** Nagykároly
- F** Vállaj
- G** Budapest

7. nap, 600km

7:00	reggeli	
8:00	indulás	
9:45	Zilah	római emlékek, vigadó
12:30	Sződemező	Kölcsey Ferenc szőlőháza
14:15	Érmindszent	Ady-kúria
16:00	Nagykároly	városnézés
18:15	Határ -1h	
17:30	Vállaj (opcionális)	ha marad rá időnk
22:00	Budapest	érkezés

Jó reggelt!	bună dimineața!
Jó napot!	bună ziua!
Jó estét!	bună seara!
Jó éjt!	noapte bună!
Szia!	salut!
Hogy hívják?	cum vă numiți
Elnézést	scuzați-mă
Köszönöm	mulțumesc
Szívesen	cu plăcere
Nem beszélek románul.	nu știu românește.
Nem értem.	nu înțeleg.
Beszél magyarul, angolul?	vorbiți ungurește/ engleză?
Mennyibe kerül...?	cât costă?
Merre van ...?	unde este?
Kérek	vă rog
Tudna segíteni?	mă puteți ajuta, vă rog?
Eltévedtem	m-am rătăcit
Fizethetek forinttal/euróval?	pot să plătesc cu forinți/euro?
Fizethetek kártyával?	pot să plătesc cu card de credit?
Tartsa meg a visszajárót.	păstrați restul.
Válthatok itt pénzt?	pot să schimb bani aici?
Jó étvágyat!	poftă bună!
Legyen szíves, egy pohár ...	vă rog, un pahar de
Legyen szíves, egy csésze kávé!	vă rog, o ceașca de cafea!
Pincér/kisasszony!	ospătar/domnișoară!
A számlát, legyen szíves.	plata, vă rog.
Finom volt.	A fost foarte bună.
Fokhagymaérzékeny vagyok.	sunt alergic la usturoi.
Jobbra/balra	la dreapta/la stînga
Egyenesen	drept înainte
Igen/nem	da/nu
Mosdó	toaleta
Ivóvíz	apă de băut
Étterem	restaurant
Gyógyszertár	farmacie

Kórház	spital
Posta	poștă
Bank	bancă
ATM	bancomat
Vasútállomás	gară de tren
Buszmegálló	autogara
Rendőőr	poliția
Hús	carne
Csirke	pui (puică) de găină
Pulyka	curcă
Sertés	porc
Marha	carne de bovine
Hal	pește
Kenyér	pâine
Péksütemény	produse de brutărie
Tej	lapte
Vaj	unt
Sajt	cașcaval
Gyümölcs	fructe
Alma	mere
Narancs	portocală
Barack	caise
Körte	pere
Görögdinnye	lubeniță
Szőlő	struguri
Cseresznye	cireasă
Eper	căpsună
Szilva	prune
Áfonya	afine
Zöldség	legume
Burgonya	cartof
Sárgarépa	morcov
Borsó	mazăre
Kukorica	porumb
Tea	ceai

Feketekávé/tejeskávé	filtru/cafea cu lapte
Sőr	bere
Pohár/üveg	pahar/sticlă
Bor (fehér/vörös)	vin (alb/roșu)
Pálinka	palincă
Leves	supa
Tészta	paste
Főétel	fel principal
Savanyúság	acritură
Édesség	prăjitură
Csokoládé	ciocolată
Fagylalt	înghețată
Méz	miere
Cukor	zahăr
Só	sare
Bors	pipер
Vegetáriánus	vegetarian
Zsírszegény	degresat
1, 2, 3	unu, una / doi, două / trei
4, 5, 6	patru / cinci / șase
7, 8, 9, 10	șapte / opt / nouă / zece
11, 12	unsprezece / doisprezece
13, 14	treisprezece / paisprezece
15, 16	cincisprezece / șaisprezece
17, 18	șaptesprezece / optsprezece
19, 20	nouăsprezece / douăzeci
30, 100, 1000	treizeci / o sută / o mie

ț - c-nek ejtik

ș - s-nek ejtik

s - sz-nek ejtik

ă - á-nak ejtik (nyújtott)

â - á-nak ejtik (inkább a-sabb)

î - ü-nek ejtik (valahol az ü és az i között)

ui- uj-nak ejtik

Minden más hang megegyezik a miénkkel.

Körösfalvy Flórián (1928–2015)

A méltán népszerű és sokak által kedvelt sörballadák szerzője Kopacz Flóriánként látta meg a napvilágot 1928. szeptember 24-én, Nagyszebenben. A kis Flórirra gyerekkorától kezdve hatással volt szülei távolságtartó viselkedése, így magányában és unalomban sokszor a versírásba menekült. Gyerekkori versei közül kiemelkedő *A templomtornyot meg nem mászom* vagy éppen a *Mézédes harmatcseppekről álmodom*.

Az elemi iskola évei alatt családja menekülni kényszerült a világháború szele elől. Erről az időről kevés információnk van, hiszen Flórián felnőttkori beszélgetéseiben szándékosan került a témát, és hivatalos névváltoztatása is ez idő alatt történhetett. Egyetlen dolog biztos csak, hogy 1945 után Körösfalvy vezetéknevvel nevelkedett Körösfalván (Crișcior, Krisztyor), nevelőszülőknél.

Itt 17 éves korától kezdve a zeolitbányában dolgozott, kemény fizikai munkát végzett – ám ezenkívül szinte minden ébren töltött óráját olvasásra fordította. Lenyűgözte a romantika, az avantgarde; a tőle néhány száz kilométerre élő nyugatos nemzedékre pedig úgy tekintett, mintha valami csodálatos mondavilág hősei volnának.

Rengeteg balladát írt ez idő tájt egy Feri nevű fiúról, aki a húszas évek Budapestjén dolgozott pincérként, és

a véletlen folytán az összes akkor élő nagy költővel találkozott, és segítkezett minden nagy versük megszületésében. Ezeket foglalta össze első verseskötetében, 1952-ben, *Feri a nagyvárosban* címmel.

Az elkövetkező években hiába várta a népszerűséget, senki nem figyelt fel rá. Első kötetének szerkesztője, Medvedzky Gáspár nagyon öregén vette pártfogásába a fiatal Flórit, és a kötet megjelenése után nem sokkal meg is halt, mielőtt még bárkinek továbbadhatta volna a tehetség hírét.

Flórián azonban nem adta fel. A bányai munka unalma, a falu bágyadt mindennapjai arra sarkallták fiatal agyát, hogy továbbra is olvasson, ver-

seket írjon, egyfajta menekülésként a lassú életből. Rengeteg verset írt a bányáról, a hegyek oldalában meredező „hófehér sebről”, előszeleként a XX. század második felében népszerűvé váló környezettudatos gondolatoknak: *Kivájom az anyám testét, Szétszedjük a hegyeket, Fákat tennék mindenhova.*

Az 1959-es év fontos pillanatot tartogatott a számára. Augusztusban halt meg mind a két nevelőszülője (akikről nem sokat tudunk, valószínűleg szülei barátai voltak, nem vérszerinti rokonok), és az örökösödési eljárás során Flórián útja Erzsébetvárosba (1733-ig Ebesfalva, ma románul Dumbrăveni) tévedt. Itt nevelőszüleinek korábban szatócsboltja volt, ahonnan a háború előtt menekültek el, azonban a tulaj-

doni papírok tisztázatlansága végett a bolt üresen állt, és csak a haláluk után, egy ügyvéd bukkant rá az eldugott üzlethelyiségre.

A bolt szomszédságában kocsmá volt, ahova Flórián a nagy kánikula elől menekült be. Itt kóstolta meg először a kis-küküllői bort, ami akkora élményként ütötte őt szíven, hogy az egész történetet *Ebesfalvi nektár* című szonettkoszorújában örökítette meg.

Innentől kezdve, a '60-as évek elején, gyakran ingázott Erzsébetváros és Körösfalva között, a szatócsbolt felélesztésén munkálkodván. Mivel közben a bányászmunkáját sem tudta teljesen otthagyni, nagyon lassan haladt az ügyvel, és a későbbi üldöztetése miatt soha nem sikerült kinyitnia, a

Körösfalvi látkép, a falu ortodox templomával

bonyolult papírmunkának köszönhetően. Ekkoriban írta legszebb, Kafkát is leköröző novelláit, melyekben a korábbi verseskötetből ismert Ferenc élet-halál harcot vív a román bürokráciával: *Négy papír, Hatvanhét pecsét, Alulírott íróasztal* stb.

Itt, Erzsébetvárosban találkozott első nagy szerelmével, Morvai Gizellával. Megismerkedésükkor a lány már házas volt, de a szerelem szikrái azonnal lángra gyújtották őket. Viharos kapcsolatukból egy leánygyermek is született, azonban Gizella a férjének azt mondta, tőle származik, Flóriánnal pedig megszakította a kapcsolatot.

Flórián sokáig nem tudta feldolgozni a hirtelen félbeszakadt heves kapcsolatot, és csak huszonöt évvel később találkozott lányával. Gizella halálos ágyán ugyanis bevallotta a lánynak apja igaz kilétét, emiatt ő tiszteletből felvette a Körösfalvy Flóra művésznévét, és maga is verseket írt.

Épp ahogy '66 táján kezdte volna felfedezni prózai tehetségét (első, mindmáig be nem fejezett regényén dolgozott, *Üszkös Kárpátok* címen; a fennmaradt néhány fejezet arra enged következtetni, hogy bányászokról szólt volna), Ceaușescu sajnós közbeszólt.

Egyetlen megjelent verseskötete, a korábban emlegetett *Feri a nagyvárosban* rengetegszer használta a *Nyugat* szót, sokszor szinte teljesen féltetve, hogy a szó maga égtájat is jelenthet, csak és kizárólag az irodalmi folyóiratot magasztalta. Épp a hatvanas évek-

ben a kötetnek megjelent egy román fordítása, melyet a politikai cenzúra félreértett és titkolt imperialista provokációnak kiáltott ki. Körösfalvy Flórián nevével azonban ebben az időben összefolyt erzsébetvárosi szatócsboltjának hatalmas ügyintézése, így hamar rátaláltak a nagyközönség számára ismeretlen géniuszra.

Kevés megjelent versét betiltották, az erzsébetvárosi üzlethelyiséget elvették tőle, és majdhogynem börtönbe vetették. Három évet töltött előzetesben Bukarestben, tárgyalása alatt azonban kiderült, hogy nem akkora veszély a társadalomra, mint a versei alapján eredetileg gondolták, így talán épp az általa sokat szidott bürokráciának, párttisztviselőknak köszönhetően végül visszakerülhetett Körösfalvára, a nevelőszülői házba.

Versei betiltva maradtak, így hát keserű ellenérzés maradt benne a párttal szemben. Összebarátkozott egy helyi kocsmárossal, Krédl Ferencsel, és elintézte, hogy hatalmas mennyiségben rendeljék a kis-küküllői borokat. Évekig töltötte napjait felváltva a bányában és a kocsmában, eközben hatalmas mennyiségű verset írt mindenféle témában.

Ezeket a verseit már ekkor kötetekbe gyűjtötte, annak ellenére, hogy a tiltás miatt lehetősége sem volt őket kiadni. Ezért hát a kocsmában olvasta fel műveit, barátja buzdítására nem is csak Körösfalván, hanem a Kárpátok kis falvainak mindegyikében.

A hetvenes években meghalt kocsmáros barátja, aki örökségül ráhagyta a kocsmát. Flórián történeteiből és feljegyzéseiből az derül ki, hogy nagyon közeli barátok voltak, azonban a falu lakói közül sokan még ma is úgy vallják, hogy csak azért épp ő kapta meg a kocsmát, hogy ne kelljen lecserélni a bejárat fölötti „Tulajdonos: KF” feliratot.

Végül 1989-ben, a párt összeomlása után keresték őt fel Magyarországról. Össze akarták gyűjteni azokat az erdélyi írókat, akik magyar nyelven írtak, de mégis cenzúrázva lettek verseik. A tervek szerint nagy kollektív kötetet adtak volna ki, amiben minden költőtől szerepelt volna egy-két alkotás, de Flórián hatalmas munkásságát meglátva, őt személyesen karolták fel, kiadva rengeteg, általa már összeszerkesztett kötetét.

Így rövid időn belül megjelent a *Zivataros temetés*, az *Öllelkező hegyek*, *A kommunizmus pallóján* és a *Feri a Kárpátok között*.

A kilencvenes évek elején találkozott első ízben lányával, Flórával. A találkozás hatására a hatvanas évek óta először sikerült rendeznie érzéseit Gizellával kapcsolatban, és rájött, miért kellett annak a kapcsolatnak megszakadnia. Flórával nagyon közel kerültek egymáshoz, azonnal megtalálták a közös hangot.

Flóráat azonban a szabadság iránti vágy külföldre szólította, így '98-ban először Berlinbe, majd Bécsbe, végül

pedig Budapestre költözött. Flórián egyedül maradt Körösfalván a kocsmájával. Ekkoriban kezdte mesterien leírni a hétköznapiak monotonitását, átalakítani azokat színekké és izgalommá a méltán elhíresült sörballadájában. Ezekben a versekben egyenes út vezet a merev szabályoktól a kötetlen költészetig, a versek magukon belül esnek darabokra és vesztik el vezérfonalaikat, hogy az egyszerű látványok és impressziók lenyomatai maradjanak.

Lánya buzdítására nemzetközi költőtálatálkozókra járt, ahol egyre ismeretebb lett a neve. 2002-ben találkozott Thomas Patrick Dignan ír költővel (aki később épp az ő tiszteletére öltötte magára a Sehonnay Kazimír írói álnevet), akivel haláláig közeli barátok maradtak, levelezésükkel vaskos köteteket lehetne megtölteni.

A vég idén tavasszal, április 12-én érte. A kocsmájában két társaság összeszólalkozott, ő csitítani akarta őket. A verekedés során sajnos egy székkal úgy eltalálta egy vendég, hogy sérüléseibe néhány nap múlva belehalt.

Emlékét őrzik lánya, Flóra, és legjobb barátja, Kazimír. Fennmaradó, íróasztalfiókban megbúvó verseiből hamarosan újabb köteteket szándékoznak ketten megszerkesztetni.

(Büki Dániel)

Feri és a nyulak

Három pohár állt a tálcán.
– Mire gondolsz? – kérdi Zoltán.
– Egy barátomra – mondta Feri, –
az összes legényt jól megveri!

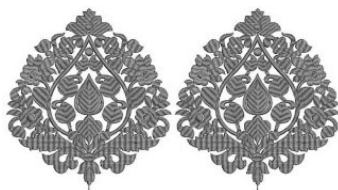
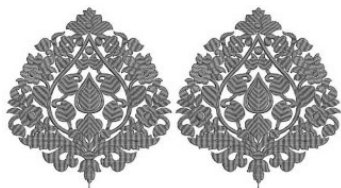
– Az összeset? – hüledezett.
– Ahogy mondom, az összeset!
Ellátja mindnek a baját,
megvédi az ő igazát!

– És tényleg élt, hát ismerted-e?
– Ismerte a falu fele!
Nekem ugyan csak mesélték. –
Feri ült, az italt mérték...

Gondolkozott: az is lehet,
nem is élt, csak hatot-hetet
összehordtak barátai,
hogy ugrassák a pici Ferit?

Zoltán is épp erre gondolt,
s fejében egy nyúlcsapat volt...

1949

Kivájom az anyám testét

Hófehér a sebed anyám!
Miért nem vérzel?
Miért hagyod, hogy gyermekeid
kivájják a tested?

Miért nem teszel valamit?
Miért nem üvöltesz fájdalmodban?
Miért hagyod, hogy gyermekeid
elvigyék a tested?

Könnyezek mindig, amikor
Felemelem csákányom.
Miért hagyod, hogy hű fiacskád
beléd vájja karmát?

Bombákkal aprítunk széjjel,
csontjaidból pénzt csinálunk.
Miért hagyod, hogy minden ember
rajtad élősködjön?

Miért anyám, válaszolj már!
Csenedtől annyira félek...
Talán, anyám, az is lehet,
rég megöltünk téged.

1957

Erzsébetváros örmény temploma

Ebesfalvi nektár (részlet)

Szőlő illata szálljon szabadon,
Megszelídüljön a városi tér és
Állatkertté váljon a vadon.
Ő maga rakja a vén kerítését.

Hús nedű folyjon bágyadt anyagon,
Múljon el minden bánat, féltés,
Bor legyen csak! Az édes hatalom!
Válaszoltassék minden kérdés.

Kis-Küküllő, fáradtan imádlak!
Hallgasd meg, kérlek, egyetlen imámat!
Maradj örökre miénk!

Kis-Küküllő, hűen akarlak,
Fogadj be hát, ahogy én is fogadlak!
Légy a szőlő oltára!

1959

Sörballada XIV.

A tócsa lassan gyúlik össze,
a kerti pad sörét gyűjti.
A darázs leszáll, belekortyol,
mámora a rétre űzi.

Elmeséli mindenkinek,
sört ivott, és gyönyörű volt.
Visszajár még néhány napig,
meleg sörben jókat pancsol.

Rámegey aztán szárnya, lába,
belehal az édes réten.
A kaptárban nem siratják,
magára hagyta a népet.

Mire volt jó, darázs koma?
Ennyit ér az életed?
Mézt nem gyűjtesz, sört vedelsz,
és senki nem sír érted?

Néhány darázs pár nap múlva
visszatér a sörpad mellé.

Mind meghaltak, széjjelhullott
apránként a létük.
Szárnyaikat a részegek
tépkedték le végül.

Lustán, álmosan köszönt be a hajnal.
A nap első sugarait
darabokra bontják
a padról csöpögő sör cseppjei.

A kocsmáros körülnéz,
feltörli a tócsát.
Senki nem állít emléket
a halott darazsaknak.

Sehonnay Kazimír:

Compositons oubliées – á propos de la mort d'un poète Versformák Körösfalvy Flórián emlékére

No. 1 Az epigramma

Lásd odafentről, Flóri, mivé lett ím a te
néped –
Pálinkáért már csak lejjel fizetünk.

Szól a harang, jaj de búsan kondul,
Olyan hírt mond, majd belebolondul.
Visszhangozzék Alpokon, Adrián,
Hogy ma halt meg a költő, Flórián.

No. 2 A limerick

Ott, hol erednek a Körösök,
Tiltották Flórit a vörösök,
Hát kocsmákban szavalt és kevertet
nyakalt,
Míg agyonverték a sörösök.

Este van már, este van, este van,
A másvilág messze van, messze van,
Az én Flórim benne van, benne van,
Minden versem nála van, nála van.

No. 3 A népdalfeldolgozás

Este van már, este van, este van,
Körösfalva messze van, messze van.
Az én komám benne van, benne van,
Rímszótáram nála van, nála van.

No. 4 A négysoros

Körösfalva némán szunnyad a porban,
Délibáb-lázban reszket a méla táj,
Fent a magosban búsan szállnak a darvak,
Így élt hát Flórián.

Este van már, éjfél üt az óra,
A versemben nincsen metafora.
Az utcán én, egyedül bolyongok,
Míg gyötörnek poétai gondok.

No. 5 A haiku

Kőfalak között
Lassacskán leszáll az éj
Körösfalvára.

Sehonnay Kazimír, eredeti nevén Thomas Patrick (Yale) Dignan 1978. november 30-án született Belfastban, Észak-Írországban. Középiszkolás korában kezdett hazája ősi nyelvén (gael nyelven) verseket írni és publikálni. 2002-ben egy nemzetközi költőtalálkozón ismerkedett meg Körösfalvy Flóriánal, akinek a hatására hamarosan Erdélybe költözött, és magyarul kezdett tanulni. Mára magyar nyelven írott verseivel több rangos irodalmi folyóirat állandó szerzője. Emellett Petőfi és Ady költeményeit fordítja gael nyelvre. Írói álneve ironikus reflexió arra, hogy két hazája és anyanyelve is van.

(Nagy Dániel)

Körösfalvy Flóra: Erdélyi Óda

Drakula hazája lázban ég,
Érkeznek a 'sajtok;
Indulhat az önképzés,
Ragyognak az arcok.

Idén az egész hét Syahamba-mentes –
Valljuk be, ez a kórustól feltűnően kedves!
A Szent Anna-tavat idén sem látjuk,
De azért az utazást ugyanúgy várjuk.

Idén is lesznek Kolozsvári Magyar Napok,
Amiről már tavalyról tudjuk, hogy csodálatos.
Az étteremben meg majd előre lemérjük a kaját,
Ezzel megelőzve a szervezők sok baját.

Azon gondolkozom, miközben ezt írdogálom,
Hogy ezzel tán a versírás összes szabályát igno-
rálom.
Remélem, ez annyira nem lesz gáz...
Úgyis csak a barátaim olvassák.

Előre nehéz verset írni egy útról –
Ha majd hazaértünk, írok egyet újból.
Be is rekesztem itt a beszámolót,
Inkább figyeljete az útra!

(Németh Ráhel)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

Balázs Géza: +36-30-474-9601

Bere Anikó: +36-30-957-3667

Lőrincz Gábor: +36-30-372-8296

Kedves Olvasó!

A Bon-BOM nyári különszáma tartalmaz mindent, amire szükséged lehet az úton: az útitervet, részletes időpontokkal, valamint egy magyar-román kieszótárat kiejtési segédlettel. A újság fennmaradó része pedig Körösfalvy Flórián erdélyi költőnek állít emléket.

A szervezők a változtatás jogát fenntartják! Külön köszönjük az adományokat a Bethesda Gyermekotthon nevében is.

Az erdélyi utazáshoz jó szórakozást kíván a szerkesztőség!

Impresszum

Szerkeszti: Komlósi Réka

Munkatársak: Bere Anikó, Büki Dániel, Kovács Tamás,

Lőrincz Gábor, Nagy Dániel, Németh Ráhel

Grafikus és tördelő: Büki Dániel

Szerkesztőség: 1148 Budapest, Örs vezér tér 11. fszt. 1.

E-mail: bom@e-nyelv.hu

Honlap (korábbi számokkal): www.bolyaimuhely.hu

Alapítva 2011-ben.

A Bon-BOM című lapot a Médiahatóság 2012 októberében nyilvántartásba vette.

Megjelenik 2015-ben a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.